

Riigikogu

Meie: 17.09.2026
nr 2-5/26-01208-3

Eesti seisukohad Euroopa Liidu kiibimääruse 2.0 eelnõu kohta

Austatud Riigikogu juhatus

Edastan Vabariigi Valitsuse 17. septembri 2026. a istungil heaks kiidetud järgmised Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamise meetmete raamistiku kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2023/1781, (kiibimäärus 2.0) (COM(2026) 504) eelnõu kohta:

1.1 Eesti toetab kiibimääruse 2.0 eelnõu eesmärki tugevdada Euroopa pooljuhiökosüsteemi väärtusahela vastupanuvõimet, vähendada strateegilisi sõltuvusi ja suurendada Euroopa konkurentsivõimet pooljuhtide turul. Peame oluliseks, et eelnõu toetaks kiibidisaini väärtusahelat, kus kesksel kohal on tootmisvabad ettevõtjad (kiipide disain ja arendus ilma oma kiibitootmiseta), intellektuaalomandi arendamine, verifitseerimine, testimine ja prototüüpimine. Eelnõu vajab täpsustamist, et tagada teadus- ja innovatsioonitaristu praktiline ja lihtne kättesaadavus kõigi piirkondade ja liikmesriikide ettevõtjatele, sealhulgas kaitse- ja kahesuguse kasutusega tööstusele, ning teadusasutustele sõltumata nende asukohast või olemasoleva ökosüsteemi suuruselt.

1.2 Toetame pooljuhtide pädevuskeskuste võrgustiku pikaajalist ja piisavat Euroopa Liidu vahenditest (Euroopa Konkurentsivõime Fondi tööprogrammi läbirääkimistel seisab Eesti valdkonna kaetuse eest) rahastamist ning nende rolli ettevõtjate nõustamisel ja Euroopa projekteerimisplatvormile, katseliinidele ning teiste pädevuskeskuste teenustele juurdepääsu vahendamisel. Väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel, idu- ja kasvuettevõtjatel peab olema pädevuskeskuste kaudu ligipääs teenustele, rahastusele, projekteerimisvahenditele, katseliinidele ja oskuste arendamisele. Kiibimääruse 2.0 meetmeid tuleb täiendada nii, et need toetaksid ettevõtjaid kiibi arendamise kõikides etappides alates ideest kuni kiibidisainini ja turule jõudmiseni ning vähendaksid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning uute turule sisenejate sisenemisbarjääre.

1.3 Eesti peab oluliseks, et kiibimääruse 2.0 meetmed hõlmaksid lisaks pooljuhtidele ka detailsemalt nende kasutuselevõtuks vajalikke väärtusahela strateegilisi segmente, sealhulgas pooljuhtide pakendamist, koostamist ja testimist, trükkplaatide tootmist ja koostamist ning süsteemide lõimimist. Liiduülese lisandväärtuse loomiseks peavad nende segmentidega seotud meetmed põhinema tuvastatud strateegilisel sõltuvusel või turutõrkel.

1.4 Toetame eelnõukohaseid kiibivaldkonna innovaatiliste lahenduste hankeid ja Euroopa Liidu jaoks keskse tähtsusega pooljuhtide väljatöötamise toetamist, mis seovad uute pooljuhi- ja nendega seotud tehnoloogiate arendamise tööstuse vajadustega ning aitavad väljatöötatud lahendustel kiiremini kasutusse jõuda. Peame oluliseks, et kehtestatavad hankenõuded on selged, lihtsalt rakendatavad, proportsionaalsed ja kooskõlas Euroopa Liidu riigihankeõigusega. Leiame, et riigihangetes tuleks pooljuhtide varustuskindluse deklaratsiooni (tarneahel ja selle toimepidevus, pooljuhtide päritolu ja tarnete jätkumise tagamine) ettevõtjalt nõuda üksnes varustuskindluse riskihinnangu põhjal selliste taristute, seadmete või süsteemide hangetes, mille toimimiseks on konkreetsed pooljuhid kriitilise tähtsusega. Deklaratsiooni nõuded ei tohi luua liigset koormust ja peavad arvestama ettevõtja positsiooni pooljuhtide väärtusahelas ning piirduma teabega, mis on talle mõistlikult kättesaadav.

1.5 Peame oluliseks, et eelnõus pooljuhtide kriisilukorraks kehtestatavad tarneahela seire- ja teabenõuded oleksid vajalikud ja proportsionaalsed ning tagaksid ärisaladuse, intellektuaalomandi ja konfidentsiaalse äriteabe ja julgeolekutundliku teabe kaitse. Need nõuded peavad piirduma ettevõtjale mõistlikult kättesaadava teabega ega tohi dubleerida teistest Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevaid kohustusi. Leiame, et ettevõtja ei peaks kandma vastutust, kui ta on rakendanud mõistlikku hoolsust ja tuginenud heas usus tootjalt või otseselt tarnijalt saadud teabele. Toetame võimalust kasutada kriisietapis ühisostmist ja prioriteetseid tellimusi, kui need on vajalikud, proportsionaalsed ja ajaliselt piiratud, et mitte oluliselt kahjustada ettevõtjate ega liikmesriikide olemasolevaid lepinguid või teiste oluliste sektorite varustuskindlust. Peame seejuures oluliseks, et kriisimeetmete rakendamisel arvestataks kaitse- ja julgeolekusektori ning elutähtsate teenuste vajadustega ning tagataks koordineerimine teiste asjaomaste Euroopa Liidu varustuskindluse mehhanismidega.

1.6 Eesti toetab Euroopa pooljuhtide ökosüsteemi tugevdamist ja strateegiliste projektide loamenetluste kiirendamist. Samas peame oluliseks, et liikmesriikidele jääks paindlikkus kasutada olemasolevaid menetluslahendusi, ning ei toeta kohustust koondada kõik load ühte menetlusse, sest see muudab riikliku loaandmise ebaproportsionaalselt keerukaks ja kulukaks nii taotlejale kui ka riigile.

1.7 Toetame strateegiliste projektide ühtsete digitaalsete juurdepääsupunktide loomise põhimõtet, et lihtsustada lubade taotlemist. Ühtsete juurdepääsuportaalide tehniline lahendus peab olema asjakohane, ettevõtjatele tasuliste vahendusteenusteta, tehnoloogianeutraalne ja arvestama liikmesriikides juba välja kujunenud infosüsteemidega ning subsidiaarsuse põhimõtetega liikmesriikide suhtes. Eelnõus pakutud lahenduste kasutamise puhul soovime, et lahenduse elluviimisel oleks tagatud Euroopa Liidu poolne rahastamisvõimalus. Juhul kui neid tingimusi ei ole võimalik tagada, soovime, et liikmesriigid saavad kasutada edasi olemasolevaid infosüsteeme.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik

Lisad:

1. Seletuskiri
2. Kaasamise tabel
3. Huvirühmade nimekiri
4. Eelnõu COM(2026) 504
5. Eelnõu COM(2026) 504 lisa

Teadmiseks:

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon

Sandra Metste

Sandra.Metste@riigikantselei.ee